

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl samosoudkyní JUDr. Alenou Hockou v právní věci žalobkyně: **A. J.**, bytem K., proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, 225 08 Praha 5 (dále jen **ČSSZ**), v řízení o žalobě ze dne 20.10.2014 proti rozhodnutí žalované ze dne 9.10.2014 č.j. X o *starobní důchod* a o *náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti* žalované proti rozsudku zdejšího soudu ze dne 2.4.2015 č.j. 16Ad 88/2014-31,

t a k t o :

- I. **Žaloba se z a m í t á.**
- II. **Žádný z účastníků n e m á právo na náhradu nákladů řízení.**

O d ů v o d n ě n í :

Včasnou žalobou ze dne 20.10.2004 se žalobkyně domáhala přezkoumání napadeného rozhodnutí žalované ze dne 9.10.2014, neboť s ním nesouhlasí, protože dle ní jí žalovanou nesprávně pro stanovení důchodového věku nebyla zhodnocena péče o dítě jejího manžela, které mu bylo svěřeno do péče, přičemž o F., nar. X, pečovala již od 1.1.1980 přesto, že manželství s jeho otcem uzavřela až X; trvá proto na tom, že o dítě svého manžela fakticky pečovala od roku 1980 a splňuje tak zákonnou podmínku pro uznání výchovy dítěte svého manžela po dobu pěti roků do dosažení zletilosti dítěte pro stanovení svého důchodového věku; na podporu svých tvrzení žalobkyně uvedla rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 4.3.1981, č.j. 11 C 57/81-160 o svěřeni dítěte do výchovy otce, kde soud uvádí, že s péčí o toto dítě otci pomáhá družka A. Ř., tj. žalobkyně, a také podotkla, že se synem F. do současné doby udržuje bezproblémový vztah syna a matky, kdežto biologická matka se s ním po rozvodu manželství nestýkala; závěrem navrhla zrušení napadeného rozhodnutí ze

dne 9.10.2014 a vrácení věci žalované. (*K žalobě připojila mimo jiné i kopii napadeného a předcházejícího rozhodnutí.*)

*Napadeným rozhodnutím ze dne 9.10.2014 žalovaná zamítla námitky žalobkyně a potvrdila rozhodnutí ČSSZ č.j. X ze dne 28.7.2014, jímž byla zamítnuta její žádost o přiznání starobního důchodu pro nesplnění podmínek dle § 28 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění (dále jen **zákon**), neboť její důchodový věk činí 61 let při přihlédnutí k výchově 1 dítěte, protože její dobu péče o dítě F. J. lze posuzovat až ode dne uzavření manželství žalobkyně s jeho otcem F. J., tj. od X, tudíž do dosažení jeho zletilosti o něj žalobkyně nepečovala po dobu pěti roků; také bylo uvedeno, že žalobkyně ke dni X, od něhož žádá přiznání starobního důchodu, důchodového věku nedosáhla, neboť její věk činí pouze 59 let a 8 měsíců. V odůvodnění rozhodnutí ze dne 9.10.2014 bylo zdůrazněno, že důchodový věk žalobkyně činí 61 let, a to při zhodnocení výchovy jednoho dítěte J. J., nar. X, a jelikož tohoto věku nedosáhla k požadovanému datu přiznání starobního důchodu dne X, nesplnila tím jednu z podmínek pro přiznání starobního důchodu; rovněž byl citován § 20 odst. 1 a 2 zákona definující pojem dítě pro účely zákona, kdy pro zohlednění péče o dítě převzaté do péče nahrazující péči rodičů se musí jednat o dítě manžela, které mu bylo svěřeno do výchovy rozhodnutím soudu nebo na základě dohody rodičů schválené soudem. Vzhledem ke skutečnosti, že zákon výslovně stanoví, že se musí jednat o dítě manžela, nelze žalobkyni zohlednit dobu péče o F. J. v době od 1.1.1980 do data uzavření manželství, tj. do dne X, proto pro účely řízení o starobním důchodu a snížení věkové hranice pro dosažení důchodového věku tak byla v souladu s platnou právní úpravou žalobkyni zohledněna výchova pouze jednoho dítěte, když do dosažení zletilosti F. J. o něj žalobkyně nepečovala alespoň po dobu pěti let, proto nebylo námitkám vyhověno.*

Zdejší soud nejprve vyhověl žalobě žalobkyně a napadené rozhodnutí i jemu předcházející prvostupňové rozhodnutí zrušil rozsudkem ze dne 2.4.2015 č.j. 16Ad 88/2014-31 a věc vrátil žalované k dalšímu řízení, když vzal za prokázané na základě rozsudku Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 4.3.1981 č.j. 11C 57/81-15, jímž byl nezletilý F. J. svěřen do výchovy a výživy otce F. J. (*manžel žalobkyně*), i z obsahu spisu opatrovníckého oddělení jmenovaného soudu sp. zn. 20P 129/80 a i z výpovědi svědků M. K. (*učitelka základní školy*) a F. J., že žalobkyně o tehdy nezletilého F. J. začala pečovat nejméně od května 1980, tedy o něj pečovala až do jeho zletilosti více jak 10 let. Při rozhodování vycházel zdejší soud ze znění ustanovení § 28, § 29 odst. 1 písm. f), § 54 odst. 1 a § 32 odst. 1 písm. b) a odst. 2 zákona a z obsahu rozsudků Vrchního soudu v Praze ze dne 31.10.2002, sp. zn. 2 Cao 16/2000, a Nejvyššího správního soudu (dále jen **NSS**) ze dne 10.9.2013, č.j. 3 Ads 134/2012–23. S odkazem na rozsudek Vrchního soudu v Praze uvedl, že žalobkyně zcela vyhověla dikci zákona, když skutečně vychovávala dítě manžela, které mu bylo svěřeno do výchovy rozhodnutím soudu. Zákon výslovně nepožaduje, aby manželství existovalo ihned od počátku výchovy a zákonný požadavek, aby šlo o dítě manžela, je splněn i uzavřením manželství po začátku výchovy. Jelikož si žalovaná nesprávně vyhodnotila zjištěné skutečnosti, bylo řízení stíženo vadami, pro které soud obě rozhodnutí zrušil, když žalovaná dle zdejšího soudu „výrazně pochybila a poškodila žalobkyni na jejích právech nepřiznáním požadovaného starobního důchodu od X podle § 28 zákona na základě její žádosti, která při započtení péče o F., syna zemřelého manžela, důchodového věku dosáhla dne X, neboť se

jednalo o syna manžela, o něhož pečovala více jak 10 let, neboť ze znění příslušného paragrafu zákona nevyplývá požadavek, aby se po celou dobu péče jednalo o dítě manžela“, tedy nesprávně vyhodnotila shromážděné podklady pro rozhodnutí.

Po podání včasné kasační stížnosti žalovanou ve věci rozhodl NSS rozsudkem ze dne 27.4.2016 č.j. 6 Ads 112/2015-23, jímž rozsudek zdejšího soudu ze dne 2.4.2015 č.j. 16Ad 88/2014–31 zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Z odůvodnění rozsudku NSS vyplývá, že kasační stížnost žalované byla shledána důvodnou s odkazem na rozsudky NSS ze dne 20.5.2015 č.j. 10 Ads 66/2015-30 (*tj. rozsudek vyhlášený až po vydání rozsudku v této věci zdejším soudem*) a ze dne 10.9.2013 č.j. 3 Ads 134/2012-23 (NSS hodnotil, *zda má být doba péče o dítě uznána již od počátku faktické péče o dítě, nebo až od okamžiku právní moci rozhodnutí soudu o schválení dohody rodičů o péči o dítě, jímž bylo dítě svěřeno do výchovy manžela*). Přiklonil se k závěru, že „převzetí dítěte do péče nahrazující péči rodičů“ je založeno až účinností některého z úkonů uvedených v definicích ustanovení § 20 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění, zde tedy od právní moci příslušného rozhodnutí soudu. Ve věci sp. zn. 10 Ads 66/2015 proto NSS nahlížel na věc toutéž optikou, když konstatoval, že „není žádného důvodu, aby v případě druhé podmínky bylo její splnění vázáno na účinky příslušného právního aktu (soudního rozhodnutí), zatímco v případě podmínky první tomu bylo jinak a účinky teprve v budoucnu uzavřeného manželství byly vztahovány na dobu dřívější“, a dále že „pokud by pro naplnění pojmu „výchova dítěte“ ve smyslu § 32 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění bylo relevantní pouze splnění podmínky druhé spolu s naplněním podmínky osobní péče, jak uzavřel krajský soud, postrádalo by zcela smyslu zakotvení i podmínky první – existence manželství, což zákonodárce jistě nezamýšlel; naopak její uvedení slovem „manžel“ ve druhé definici v § 20 odst. 2 zákona o důchodovém pojištění (stejně jako ve třetí a čtvrté definici tohoto ustanovení) má význam. V opačném případě mohl zákonodárce tento pojem vypustit, resp. jej nahradit jinými pojmy nebránícími plnému zohlednění právě (jen) faktické osobní péče (osoby) o dítě“. Dále bylo uvedeno, že se šestý senát NSS (*rozhodující v této věci*) ztotožnil s převládající judikaturou vyslovenou již dříve jinými senáty tohoto soudu, nepovažuje za důvod pro opačné posouzení věci ani odkaz krajského soudu na rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31.10.2002, sp.zn. 2 Cao 16/2002, který dospěl k jinému závěru, neboť jmenovanou judikaturou NSS byl totiž tento názor překonán, aniž by bylo nutné věc předkládat rozšířenému senátu NSS dle § 17 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen *s.ř.s.*), proto nezbylo, než napadený rozsudek Krajského soudu v Plzni zrušit. Také NSS pro úplnost dodal, že předestřený výklad se může vůči žalobkyni jevit na první pohled jako nespravedlivý, nicméně je jen na vůli jednotlivých osob, zda vůbec a kdy manželství uzavřou. Převzetí závěrů krajského soudu by nadto představovalo judikaturní interpretaci nerespektující jasný text zákona, a to aniž by pro takovouto *contra verba legis* interpretaci existovaly vážné a rozumné důvody. Může přitom nastat i situace, kdy žena o dítě pečující uzavře s jeho otcem manželství až po dosažení zletilosti dítěte, dokonce i bezprostředně před dosažením požadovaného důchodového věku a uznání dodatečně uzavřeného manželství v jakémkoliv okamžiku by proto mohlo vést až k absurdním situacím, zákonodárcem zjevně nezamýšleným. Závěrem bylo uvedeno, že v novém řízení je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v rozsudku (§ 110 odst. 4 s.ř.s.) a také, že o náhradě nákladů řízení rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s.ř.s.).

Dle § 4 odst. 1 písm. a) s.ř.s. soudy ve správním soudnictví rozhodují o žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen „správní orgán“). Podle § 31 odst. 2, odst. 3 s.ř.s. ve věcech důchodového pojištění a důchodového zabezpečení rozhoduje specializovaný samosoudce, který má práva a povinnosti předsedy senátu.

Podle § 78 odst. 7 s.ř.s. soud zamítne žalobu, není-li důvodná. Dle § 75 odst. 1 s.ř.s. je *pro soud rozhodující skutkový a právní stav*, který tu byl v době rozhodování správního orgánu, tj. v této věci *k datu 9.10.2014*, a je povinen přezkoumat napadený výrok v mezích žalobních bodů uvedených v žalobě (§ 75 odst. 2 věta první s.ř.s.).

K výzvě soudu žalovaná v podání ze dne 2.6.2016 sdělila, že nemá námitky proti případnému rozhodnutí soudu bez nařízení jednání a žalobkyně nevyjádřila v zákonné lhůtě nesouhlas s tím, aby soud rozhodl bez nařízení jednání, proto bylo o věci samé rozhodnuto bez jednání ve smyslu § 51 odst. 1 s.ř.s., když nebylo nutno doplnit skutkový stav.

V této věci se žalobkyně z důvodů uvedených v žalobě domáhala zrušení napadeného rozhodnutí žalované ze dne 9.10.2014. *Zdejší soud však vázán v této věci právním názorem vysloveným ve shora citovaném rozsudku NSS ze dne 27.4.2016 (§ 110 odst. 4 s.ř.s.)*, na jehož celé odůvodnění pro stručnost odkazuje, jelikož je všem účastníkům znám, proto *žalobu jako nedůvodnou zamítl (výrok I. rozsudku)*, neboť dle závazného právního názoru NSS nejsou splněny podmínky pro zrušení napadeného rozhodnutí žalované a závěr zdejšího soudu, na jehož základě zrušil napadené rozhodnutí žalované ze dne 9.10.2014 a jemu předcházející rozhodnutí ze dne 28.7.2014 rozsudkem ze dne 2.4.2015, nebyl plně v souladu se stávající judikaturou NSS shora citovanou.

Žalobkyně nakonec v projednávané věci neměla úspěch a správní orgán (*žalovaná*), který byl naopak úspěšný po podání kasační stížnosti, ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, proto soud rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů v řízení o žalobě a ani v řízení o kasační stížnosti, jak vyplývá z § 60 odst. 1 a 2 s.ř.s. (*výrok II. rozsudku*).

Poučení : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost *ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení* ve dvou písemných vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu se sídlem Moravské náměstí 6, 657 40 Brno, který o této stížnosti rozhoduje.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. *Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.*

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno; *nepřípustnost kasační stížnosti je uvedena v § 104 s.ř.s.*

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Plzni dne 21. června 2016

JUDr. Alena Hocká
samosoudkyně